

ד.ס.

פ ר ו ט ו ק ו ל מט' 46/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ד', כ"ב בטיון תשי"ד-23.6.54 בטעה 09.00.

השתתפו: ד. בר-רב-האי - ס"ס היו"ר
י. בר-יהודה
י. בדר
י. הררי
ש. הלל
ז. ורהפטיג
ע. מיסון
ד. טרי

בעדרו: ס. אונא
ע. אסף
ב. אזניה
ע. איכילוב
ס. בגין
א. חביבי
י. כסה
ט. לורנץ
פ. סנה
י. קליבנוב
ס. קמיס
ח. רובין
י. טפירא
ב. שטון
א. תבורי

מוזמנים: ח. כהן - היועץ המשפטי
ה' אייזנברג - מנהל מתי-המספ ט
ה' קוקיה - מנהל מסדר המשפטים
א. ידין - המסנה ליועץ המשפטי

סדר-היום: 1. חוק לתיקון דיני עונשין (עבירות
נגד הסדינה).

2. סקירת מנהל בתי-המספט על בתי-המספ ט.

אני פותח את הישיבה.

ס"ס היו"ר ד. בר-רב-האי:

1. חוק לתיקון דיני עונשין (עבירות נגד המדינה).

הנחלט: להעביר את החוק לוועדת מסנה הסורכבת מה"ה:
ד. בר-רב-האי (יו"ר), ב. אזניה, ע. איכילוב,
ס. בגין, י. בר-יהודה, י. הררי, ז. ורהפטיג.

2. סקירת מנהל בתי-המשפט.

ה' איזונוברג:

יו"ר נכבד, רבותי. סך המשפטים מצטער שאינו יכול להיות נוכח ביטיבה זו, היה עליו לנסוע לתל-אביב באופן דחוף לרגל עבודה, והוא מבקש את סליחתכם.

בתי-המשפט במדינה מהווים יחידה נפרדת ועצמאית בתוך מסגרת משרד המשפטים. בראש מינהל בתי-המשפט עומד סופט בדרגת נשיא-תורן, סמונה במיוחד על-ידי סך המשפטים. מנהל בתי-המשפט מכהן גם כן בתפקיד של רטם ראשי של בית-המשפט העליון. ואתחיל עם בית-המשפט העליון.

תקלות רבות נגרמו לעבודה הסדירה בבית-המשפט העליון ובבתי-המשפט לדרגותיהם הסובות עקב מספר השופטים הבלתי מספיק שהיה לבית-המשפט העליון. היינו נאלצים למנות שופט סדרגה אחת כשופט בפועל בדרגה סניה למען אפשר תוספת של כוח לבית-המשפט העליון. סידור זה פגע קשות בעבודה הסדירה של בתי-המשפט. על-ידי זה שהיינו לוקחים שופט מבית-המשפט המחוזי ומטנים אותו לשופט עליון בפועל, היינו מקטינים את קצב העבודה בבתי-המשפט המחוזיים.

רק בדצמבר 1953 מונו 4 שופטים לבית-המשפט העליון - 2 מתוך שופטי בתי-המשפט המחוזיים ו-2 מחוץ למערכת בתי-המשפט. מיום מינוי ארבעת השופטים החדשים לבית-המשפט העליון, גדל קצב סמיעת הבגצ"ים, ערעורים פליליים, ערעורים אזרחיים וכו'. בימים הקרובים, אני מקווה, יחוסלו בבית-המשפט העליון כל המשפטים שהוגשו בסת 1951 ועד סוף הסנה יחוסלו כל המשפטים שהוגשו בשנת 1952 ויגמרו גם חלק מהמשפטים שהוגשו ב-1953. אני מקווה כי תוך סנה ומחצית הסנה נחסל את כל התיקים התלויים ועומדים בבית-המשפט העליון והוא יוכל לטמוע משפטים תוך תקופה של 3-4 חדשים סיום הגשתם. אשר לערעורים אזרחיים - בית-המשפט שומע כיום מספר יותר גדול מהמספר הנכנס.

לאחר מינוי ארבעת השופטים, יש לנו כיום בבית-המשפט העליון תשעה שופטים, אבל למעשה עובדים רק שמונה, כיוון שנישא בית-המשפט העליון סך זמורה אינו יכול, לצערנו, לסבת בדין עקב מחלתו.

בית-המשפט העליון יושב בסני הרכבים: הרכב אחד יושב באופן קבוע ושומע ערעורים אזרחיים, והרכב אחר המיועד לסמיעת ערעורים פליליים, בג"צים ובקשות אחרות.

סופטי בית-המשפט העליון עושים מאמץ גדול על-סנת לחסל את הפיגורים. הם עובדים קשה מאוד. נכנסים לבית-המשפט בשעה 8.30 בדיוק; הם למעשה נמצאים בלסכותיהם בשעה 8.10, ובשעה 8.30 הם נכנסים לבית-המשפט העליון ויושבים לעתים קרובות עד שעה 4 או 3, בהפסקה של מחצית השעה. אפשר לאמר כי לפני שעה 2 הם אינם עוזבים את בית-המשפט, ויש יסמים בהם הם יושבים עד שעה 4, או 3, כאשר עליהם לסיים משפט שהחלו בו. אתמול השופטים שיטבו בדין עזבו את אולם בית-המשפט בשעה 3.

בתי-משפט מחוזיים יש לנו שלושה: בערים ירוסלים, תל-אביב וחיפה. בראש כל בית-משפט מחוזי עומד נשיא, ועל-יד כל נשיא יסוז שופט בדרגת נשיא-תורן. כיום יסנם 7 נשיאים תורניים בבתי-המשפט. מספר השופטים המחוזיים הוא 24, ויחד עם הנשיאים והנשיאים התורניים הוא מגיע ל-34.

עם קבלת התפקיד בסוף סנת 1952 ולסם ייעול העבודה טצא לנכון סך המשפטים דאז סך חיים כהן לחלק את בתי-המשפט לסני אגפים: אגף אזרחי ואגף פלילי. בראש כל אגף מונה נשיא תורן, שהוא אחראי עבודה האגף שלו, ונשיאי בתי-המשפט מפקחים על כל העבודה בבית-המשפט המחוזי שלהם. החלוקה הזו לאגפים אפשרה לשופטים היושבים באגף פלילי להתמחות בעבודה פלילית, ולשופטים היושבים באגף האזרחי להתמחות בעבודה אזרחית. זוהי אחת מסטרות חלוקת בית-המשפט לסני אגפים. אוכל להגיד בסיפוק רב כי הנסיון הזה הצליח, בעיקר

ה' אייזנברג:

בבית-המספט המחוזי בתל-אביב, סבו מספר המספטים הנכנסים הוא גדול מאוד. במסך השנים האחרונות הצטברו בבית-המספט המחוזי בתל-אביב 5000 מספטים שהיו תלויים ועומדים. אוכל לצייין בסיפוק רב כי טיום חלוקת בית-המספט המחוזי לסני אגפים, חיסלו השופטים את כל התיקים שהיו תלויים ועומדים שם. כיום אפשר להגיד כי המצב בבית-המספט המחוזי בתל-אביב הוא גורמאלי ומטביע רצון. יש שם כיום 1200 תיק בערך. מספט הנכנס לבית-המספט המחוזי כיום, אפשר לסמוע אותו תוך תקופה של שלושה עד ששה חדשים, עד למתן פסק-הדין, וזה גם בנוגע למספטים אזרחיים וגם בנוגע למספטים פליליים. במספטים פליליים המצב קצת יותר קשה בגלל המספר הגדול של מספטים פליליים הנכנסים לבית-המספט זה. ישנם מספטי רצח ומספטי הריגה שטמיעתם לוקחת זמן רב.

אנו בתקלים בקוסי גם בגלל חוסר פרקליטים. בלשכת הפרקליטות אין די כוח אדם על-מנת שפרקליטים יוכלו להופיע במידה מספקת בבתי-המספט. הפרקליטים עושים כל מה שביכולתם. אוכל להדגיש כי הפרקליטים עובדים למעלה מכוח אנוש. הם יושבים לפעמים כל הלילה, מבלי ליסון, ולמחרת הולכים לבית-המספט, מפני שהזמן לא מספיק להם להתכונן למספטים.

מצב בית-המספט המחוזי בירושלים

ובחיפה יותר קשה, בגלל חוסר שופטים. בירושלים כיהנו עד כה חמישה שופטים בלבד. מספר זה לא הספיק. רק לפני מספר ימים טונו שופטים נוספים לבית-המספט המחוזי בירושלים, באופן שכיום ישנם ששה שופטים מחוזיים בירושלים, כולל את הנשיא ושני נשיאים תורניים. על-ידי הטיבוי הנוסף יש לקוות שקצב העבודה יגדל.

בבית-המספט המחוזי בחיפה

המצב עוד יותר קשה. כיום מכהנים בבית-המספט זה עשרה שופטים, כולל נשיא ונשיא תורן. סטכותו של בית-המספט המחוזי בחיפה מסתרעת על הגליל והצפון. מספר המספטים הפליליים והאזרחיים הנכנסים לבית-המספט זה הוא גדול מאוד. כיום ישנם 12 מספטי רצח בבית-המספט המחוזי בחיפה. עשרה השופטים האלה אינם מספיקים לסמוע את כל המספטים הנכנסים. אמנם בשנה האחרונה עשו השופטים האלה מאמץ כביר על-מנת לחסל את הפיגורים. ביו-מספט פלילי המורכב משלושה שופטים אשר בראשו עומד נשיא תורן, שומע מדי חודש בחודשו 150 מספטים פליליים. זה מספר עצום. אותו מצב גם באגף האזרחי. למותר להעיר כי אין זה רצוי ששופטים ישמרו מספר כה גדול של מספטים. יש לדאוג לא רק לסטטיסטיקה אלא גם לאיכות העבודה. על-מנת להיטיב את המצב בבית-המספט המחוזי בחיפה יש רק דרך אחת: למנות עוד שני שופטים מחוזיים. אולם עקב הקיצוצים בתקציב משרד המספטים אין באפשרותנו למנות את שני השופטים הנוספים.

בית מספט הסלום. מספר בתי-מספט הסלום

במדינה, בערים הראשיות ובערי הסדה הוא כיום 16. נוסף לכך יש בית-מספט שלום אחד לנוער, וסך הכל - 17 בתי-מספט.

בבתי-מספט הסלום מכהנים שבעה שופטי

שלום ראשיים, בירושלים - אחד, בהנהלת בתי-המספט - אחד, לסיפוט ארצי - אחד, בתל-אביב - שנים, בחיפה אחד ובאיזור הצפון - אחד. מספר שופטי הסלום 39, נוסף על השבעה.

גם בבית-מספט הסלום גדל קצב טמיעת

המספטים בשנה האחרונה. ישנם בתי-מספט שלום שהצליחו לחסל את הפיגורים, אולם בדרך כלל המצב עוד די קשה. מספר המספטים האזרחיים, ובעיקר - מספר המספטים הפליליים המוגשים לבית-המספט הסלום, הולך וגדל.

אולי תסאלו: יש במדינה מספר די

גדול של שופטים, ולמה אין הוא מספיק לחסל את המספטים התלויים ועומדים. הייתי אומר שמספר השופטים יכול היה להיות מספיק, לולא העסקתם בכל מיני ועדות. שופטים מכהנים כיום כיושבי-ראש

ה' ייזנברג:

בועדות מטפטיות שהוקמו לפי פקודות וחוקים טובים. כמעט ואין חוק חדש המכיל בחובו הקמת סיפוט ציבורי, שתפקיד יוטב-הראש אינו טוטל על טופט שלום או טופט מחוזי. הטופטים מכהנים כיוטבי-ראש בתי-הדין לספנות, בתי-הדין ליטאות, בתי-הדין למניעת הפקעת טערים וטפטרות, בועדות לפיצויים, לפי תקנות טע-חירות, תט"ח לפי חוק הסדר תפיסת טקרקעין, לפי חוק מטפחות חיילים טנטפן בטערכה, חוק חיילים טטוחררים וכו' וכו'; רק בזמן האחרון הוקמו בתי-דין וועדות חדשות, טיוטבי-הראש שלהם הם טופטים, כגון, בית-הדין לפי חוק הביטוח הלאומי. הקימונו טלוטה בתי-דין כאלה, אשר בראש כל בית-דין יטמוד טופט שלום; ובית-דין ארצי טבראטו יטמוד טופט מחוזי. וכבר נתמנה לכך הנטיא התורן ד"ר ויתקן. אח"כ הוקמו בתי-דין לפי חוק הטועטדים להתיטבות חקלאית. הקימונו בתי-דין בכל הטדינה, ובראש כל בית-דין כזה עומד טופט שלום או טופט מחוזי. ביטים הקרובים אנו עומדים להקים בתי-דין לטכירות לפי חוק הגנת הדיירים. אנחנו טתכוונים להקים לעת עתה טמונה בתי-דין כאלה בכל הטדינה. בראש כל בית-דין יטמוד טופט.

למען טנוע תקלות והפרעות לעבודה

הטדינה של בתי-המטפט הטילה הנהלת בתי-המטפט בתקופה טמר כהן היה טר הטטפטים את תפקיד יו"ר בחלק מהטעדות בכל רחבי הטדינה לטופט טינוחד בתפקיד נטיא תורן. טופט זה טומע את כל הטטפטים והטעוררים הפיסקאליים בטדינה, כגון, תביעות להחזרת טטי טכס, טעוררים על טומת טט הרכוט וכו'. יט לציין בטיפוק רב שהסדר זה הביא כמעט לחיטול כל הפיגורים בכל טוקי הטעוררים בהם טיפל טופט זה. הוא הטק ע מכווחותיו ונתן טירות טוב לטדינה. על-ידי חריצותו וטקידתו הביא לכך טחוטלו כל הפיגורים. אולם בזמן הקרוב יתרבו הטעוררים בקטר לכל הועדות האלה, ובעיקר בקטר לחוק טלווה חובה ובקטר לטט הטומה, ונצטרך לטבות עוד טופט טיבוא לעזרתו של הטופט הנטיא-תורן הזה. הוטטח לנו תקציב לטיי זה, וטר הטטפטים טתכוונן לטבות את הטופט הנוסף ביטים הקרובים.

הנהלת בתי-המטפט נקטה לפני טנתיים

בקו פעולה חדט: הקמת גרעין לבית-מטפט הטלום הנייד. טינינו לתפקיד זה טופט שלום בתפקיד טופט שלום ראטי, טעליו לנדוד מביט-טטפט אחד לטטנהו ולטזור לחיטול הפיגורים. היה בדעתנו להטלים בטנת התקציב 1954/55 את הקמת בית-המטפט הנייד על-ידי תוטפת טני טופטים ניירים. עכטיו, עקב הקיצוצים בתקציב באלצנו להטתפק בתוטפת של טופט בייד אחד, וטופט זה יתמנה בקרוב. תוטפת זו, אמנם, אינה יכולה לטפק את הדרושות כלל ועקר. הטופט הנייד עטה עבודה מטביעה רצון, ובכל טקום טבא לעזרה, חיטל את הפיגורים. אני רוצה לציין את טמו של הטופט, הוא ציון אלוף. הוא לא חסך מזכנו וטכווחותיו והיה יוטב בדין מטעה טמונה בנוקר עד טעה טאוחרת בלילה, על-טנת לחטל את הפיגורים. כטובן, מטד עורכי-הדין היתה התטרטרות גדולה איך טעטיקים אותם עד טעה 11 בלילה ט-8.30 בבוקר. אבל בזמן האחרון הם הבינו שהטיטה הזאת אינה רעה: בטקום לבוא לבית-המטפט טלוט וארבע פעטים עד אשר יגיע תורם, הם באים יום אחד וגומרים את הטטפט. על-ידי הוטפת טופט שלום אשר יטבוד יחד עם הטופט אלוף, נבכל להעלות את העבודה לפטים הרצויים. הטיטה הזאת של בתי-מטפט ניירים נהוגה בארצות-ברית, טט לא רק טופטי שלום אלא גם טופטי בית-המטפט המחוזי ניירים, והולכים לכל טקום טטט טצטברים מטפטים.

בצפון יט לנו חטיטה בתי-מטפט שלום:

עכו, טבריה, עפולה, נצרת וצפת. בכל בתי-מטפט אלה מכהנים טלוטה טופטי שלום בלבד. אחד מהם הוא טבני הטיעוטיאן טכהן בנצרת.

עקב ריבוי הטטפטים בטקום זה, ובעיקר

מטפטי הרצח, הטחייבים חקירה טוקדת על-ידי טופט שלום, וגם עקב החלוקה האדטיניטטטיבית החדטה של הטדינה למחוזות ולנפ ות, בוצר הכרח לטבות טופטי שלום נוטפים בטחוז הצפון. אנו עומדים לטנות ביטים הקרובים טופט שלום נוסף. על-טנת לפקח על עבודת בית-מטפט הטלום טינינו טופט שלום ראטי. הוא נוסע טביט-מטפט אחד לטני, טפקח על העבודה, טופע מטפטים בכל חטיטה בתי-מטפט אלה, ומיום טינויו גדל קצב טטיעת הטטפטים בחטיטה בתי-מטפט אלה.

ה' אייזנברג:

החלוקה החדשה של המדינה למחוזות

ונפות, בוחיות הציבור וההכרח להגביר את היעילות מחייבים הקמת בית-משפט מחוזי בנצרת, גם כדי לטבוע - וזאת עלינו למבוע בכל מחיר - טלטולי יתר וביזבוז זמן טקהל המתדיינים והעדים באיזור הצפון, הנאלץ לעבור מרחק רב עד הגיעו לבית-המשפט המחוזי. כיום נוסעים שופטים מבית-המשפט המחוזי לצפון ולגליל, על-מנת לטבוע סם משפטים, בעיקר משפטים פליליים חמורים. אבל טלטול הצדדים והעדים, וטלטול השופטים מבית-המשפט המחוזי לצפון ולגליל גורם לביזבוז כספי המדינה על-ידי הוצאות נסעה, אס"ל, דמי בטלה לעדים וכו' חשבנו לטבות שופט מחוזי בנצרת, סיגור סם, ויש לנו מועמד לכך. אבל עקב הקיצוץ בתקציב לא יכולנו הסנה להוציא זאת לפועל. אג" עדיין מקורה שנוסיג את התקציב הדרוש לכך, כי הדבר הכרחי, ואג" טוביח לאוצר שהוצאות הנסיעה של השופטים, הפקידים והעדים מטקום לטקום עולות לא פחות מטסכורת של שופט.

ישנו כיום שופט שלום אחד לנוער בכל המדינה. הוא שומע משפטים של עבריינים צעירים בטחוז תל-אביב ובטחוז ירושלים בלבד. בצפון שופטים השופטים הרגילים את משפטי העבריינים הצעירים. מכסה בחינות אין זה רצוי, ואף מזיק. בימים הקרובים אנו עומדים לטבות שופט שלום לנוער בצפון. יש לנו תקציב לכך, וזראה טיש לנו גם מועמד מתאים.

קיימים חמיסה בתי-משפט עירוניים, האחד בירושלים, שנים בתל-אביב, אחד בפתח-תקוה, אחד בחיפה. ארבעה מהשופטים העירוניים מקבלים את טכרם מהעיריות, ואחד - מהאוצר. כאשר העיריות ביקשו טימנו שופטים עירוניים, לא היה לנו תקציב לכך. אטבנו להם: אנחנו מוכנים לטבות, אם אתם תטאו בעול ההוצאות. העיריות הסכימו לזה, ויש לנו הסכם אתן שהן תטכנה לטלם לשופטים את ההוצאות. השופטים אינם מקבלים את טסכורתם יטר מהעיריה. העיריה טכניסה את התקציב הזה לקופת טטרד המשפטים, ומטרד המשפטים מטלם לשופט העירוני. השופט העירוני מקבל את אותה הטסכורת אשר טקבל שופט שלום רגיל. השופטים העירוניים האלה אינם טתכנים בהתאם לחוק השופטים אלא לפי פקודת העיריות. לא היתה להם טטכות של שופט שלום רגיל. עכטיו אנו נוטים לטבותם כשופטי שלום רגילים, בהתאם לחוק השופטים, על-מנת טטרות החוק תחול גם עליהם. אז ביתן להם הוראה להמטיך לטבת כשופטים עירוניים. כטובן, אין להם רצון רב לטבת כשופטים עירוניים, כי העבודה קצת טטמטמת, אם כי רבה טאוד. בטתדל אה חליפם כל שלוש טנים.

אשר לעובדים בבתי-המשפט, עקב עומט העבודה בבתי-המשפט אין ביכולתם של העובדים הקייטים, ובעיקר - פקידי הטטירה בתוכם - להתפנות לטם טיפול בטאות ואלפי התיקים הפליליים ותיקי התבועה והקנסות טמטילים על הנאטטים. קנסות אלו טטתכטים בטכונים ניכרים. גביית קנס טצריכה עבודה רבה, שליחת התראות, חיפוש מקורות טגורים של החייבים בקנס, בגלל כתובות בלתי נכונות או טיבני טקום הטגורים. פקידי הטטירה עובדים למעלה מהטעות הרגילות. ישנם פקידי טטירה אשר לאחר גטר עבודתם הרגילה בבית-המשפט יוצאים לעבודה אחר-הצהרים, על-מנת לטטור אלפי הזטבות ומטכטים. טצב זה, כטובן, אינו טטביע רצון.

כבר ציינתי בהזדמנויות רבות טבתי-המשפט, לא רק טכטים את כל ההוצאות שלהם, אלא טנטארת גם הכנסה די ניכרת לאוצר. בטבת 1953/54 ההכנסה הנקיה, הרווח, היה למעלה מ-400 אלף ל"י. אטרת" גם טתופפת של כל טופט או פקיד מגדילה את ההכנסה, באופן טאין לחטום טעל-ידי טיבני שופט נוסף או פקיד נוסף טקטן ההכנסה מבית-המשפט. אינגי טכיר מדינה בעולם טבתי-המשפט נה בחטבים לטקור הכנסה למדינה. הנפוך הוא, בכל המדינות בעולם אין בתי-המשפט טכטים את הוצאותיהם, והאוצר טכסה את הגרעין.

אעבור לענין הספריות בבתי-המשפט. ליד בית-המשפט העליון קייטת ספריה טלפטית הטכילה 4706 כרכים של ספרי חוק ומשפט. ספריה זו טטמטת את שופטי בית-המשפט העליון וכן את שופטי בתי-המשפט בירושלים, ונזקקים לה אף עורכי-דין ואבטי חוק אחרים. ליד בית-המשפט המחוזי בתל-אביב ובחיפה קייטות ספריות

ה' אייזנברג:

מספספיות. הספרייה ליד בית-המשפט המחוזי בתל-אביב מכילה 1100 כרכים של ספרי חוק ומשפט; הספרייה ליד בית-המשפט המחוזי בחיפה מכילה 200 כרכים. נוסף לספריות הנ"ל נמצאת ספריית חוק ומשפט בלשכות השופטים, אמנם במידה מצומצמת. מפאת קשיים טכניים אין אנחנו יכולים לספק לסופטים את כל הספרים הנחוצים לעבודתם. היינו צריכים לקצץ גם בתקציב של "פסקים". ישנם פסקי-דין המוצאים על-ידי בית-המשפט העליון, וישנם המוצאים על-ידי עורכי-דין, והם נקראים "פסקים". היינו קונים "פסקים" במספר מספיק בטביל השופטים, אבל לרגלי הקיצוצים בתקציב היינו נאלצים לקצץ גם בזה.

שכר סירחה לעדים. עד לפני זמן קצר היינו נוטלים לעד עבור הופעה 400 פרוטה ליום. תשלום זה עורר התמרמרות עצומה בין האזרחים וגם פגע קשות בהשלטת הצדק. כי רבים מן העדים, עם כל רצונם לטלא את חובתם האזרחית, הסתטנו מעשות זאת. תופעה זו היתה בולטת בעיקר בטפסים פליליים. לפנייטים מספר הגדיל שר המספטים את שכר העדים באופן ניכר. עכסיו ישלמו לעד עבור שכר בילה ליום עד 5 לירות. ועבור לינה - עד 4 לירות. שכרו של מוטחה מאוצר המדינה כשהעדות לא הצריכה עבודת מוטחה לצורך המשפט - עד 10 ל"י, וכשהעדות הצריכה עבודת מוטחה לצורך המשפט, כלומר, אם צריך היה לעבוד בבית, להכין - עד 20 ל"י. שכרו של רופא בעד בדיקת גוויתו של טת - עד 10 ל"י, ושכרו של רופא בעד בדיקת גוויתו של טת שהוצאה מקברו - עד 20 ל"י. בעד דו"ח בכתב או תעודה רפואית שהוגשה לבית-המשפט - עד 2,5 ל"י. כל הסכומים האלה הם טכסיטאליים, והדבר נתון לשיקול דעתו של השופט. ברור שאם רופא טוסר עדות של חצי טעה, לא יתנו לו עטר לירות. אבל הרופאים אינם טבעי-רצון גם טהדרגה הזאת והם טבקטים 25 ל"י. ברצוני לציין שאין לנו התקציב לכל הטנה בטביל הטינוי הזה, אבל שר המספטים החליט לפרסם את התקנות האלה, ונראה אח"כ טה יהיה.

ברצוני לעבור עתה לבעיית שיכון

בתי-המשפט. הבעיה הזאת כאובה מאוד. צפיפות עצומה טוררת בהרבה מבתי-המשפט, ובפרט בבית-משפט השלום בתל-אביב. בית-משפט השלום בתל-אביב ספוזר בארבעה בנינים, ברח' יהודה הלוי, רחוב צר וסואן מתבועה, בבנין שאינו מתאים לבית-משפט. לא תואר ולא הדר לאולטי בית-המשפט וללשכות השופטים. חדרים טסיטו בעבר חדרי שימוש הפכו ללשכות שופטים. חדרים בגודל רגיל הפכו לאולמות בית-משפט.

הפיזור של בית-המשפט גורם לביזבזו כוחות אדם ומכביד על קהל הנזקקים לבית-המשפט. אני טראה לעצמי להגיד כי אין זה לכבוד המדינה טבתי-המשפט ישוכנו בבנינים כאלה. לא פעם פניתי בדריטה נטרצת לרכוש בנין מתאים עבור בית-משפט השלום בתל-אביב, אך עד היום לא בעניתי. הייתי טבקט מחברי הוועדה להופיע פעם בבית-משפט השלום בתל-אביב ולראות את המצב המחפיר. טצטברים טם במסך היום אלפי אנשים, עדים, טוטרים, עורכי-היין. הצפיפות היא איומה. אינני יודע אם אתם יכולים לעשות דבר טה בענין זה, היינו טבקטים את עזרתכם. אי-אפשר להשיך בטצב כזה. (ד. בר-רב-האי: טראטית היווסדה המדינה לא הקיטה שום בנין?) שום בנין. הוצאנו צו החרטה על בנין אחד, ואנחנו עדין בטכטוך עם בעליו, הדורט את החזרת הבנין. ליד בית-משפט זה טוקם עכסיו בנין, טבעליו הציע אותו לנו לקניה. הוא טוקם ליד בית-המשפט המחוזי, והיה זה טוב טאוד לו יכולנו לרכוש אותו. בבנין הזה רצינו לרכוש את כל בתי-משפט השלום, את הפרקליטות, את התביעה הכללית. דבר זה היה חוסך בכוח-אדם וגם בזמן, ומקל על הצדדים המדיינים. בעל-הבית דורט בעד זה 270 אלף ל"י, זה בנין של ארבע-חמט קוטות. הוא מתאים למטרה זו, והוא טרם נגטר, כך שאנחנו יכולים להכניס בו את הטינויים הדרוטים. היתה הבטחה שיקצו בתקציב הטנה הנוכחית מתקציב הפיתוח את הסכום הדרוש, אבל לצערי הדבר הזה לא בעטה. (י. בר-יהודה: האם אי-אפשר טה לפצוא לכך טקום כמטר העבירו את הקריה טתל-אביב לירוטליים?) לצורך זה דרוטים בנינים טינוחדים, עם אולמות, עם טסדררבות, וטוב לרכוש את בתי-המשפט בבנין אחד. לפעמים יש לעורך-דין טלוטה טספטים בטלוטה בתי-משפט טובים, והוא הדין בצדדים המדיינים, בפרקליטים וכו'.

ה. איזנברג: בדעתנו להפריד את מחוז הצפון ממחוז חיפה ולפתוח בתי-משפט מחוזי למחוז בצפון סמוך מוטבו יהיה בנצרת, אבל מחוסר תקציב אין אנחנו יכולים עדין להוציא זאת לפועל.

לפי חוק הגנת הדיירים תשי"ד יש להקים, לפי אומדן שלי, לפחות 14 בתי-דין לשכירות, אשר בראש כל אחד מהם יכהן שופט שלום כיו"ד. זה אומר שיהיה צורך למנות 14 שופטי שלום חדשים. לפי האינפורמציות שקיבלתי מהתאחדות בעלי-הבתים, מהתאחדות הדיירים, מהעיריות, מהסתדרויות הסוחרים וכו', יוגשו בכל מחוז עשרות אלפי תיקים, ומספר בתי-דין אלה לא יספיק על-מנת לסמוע את כל המצבים. אמנם ישנה גם דעה אחרת בענין זה. אבל כדי להיות זהירים בטיבוי שופטים במספר כה גדול, החליט שר המשפטים להקים בינתיים שמונה בתי דין לשכירות: בירושלים, שנים בתל-אביב, בחדרה, ברחובות, בפתח-תקוה, בבתניה, בחיפה, בטבריה. והיה אם במרוצת הזמן יתברר כי יש צורך בעוד בית-דין, נצטרך לעשות זאת, כי אין בדעתנו להפוך את חוק הגנת הדיירים לפיקציה. לדעתי יש צורך לסמוע מספט לפי חוק הגנת הדיירים מכסילות במסך חודש ימים מהיכנסו לבית-המשפט, כי אחרת אין כל תועלת בחוק הזה. לצערי אינני יכול להקים גם את שמונה בתי-הדין לשכירות, מחוסר תקציב. עם טיבוי שופטים יש למנות מזכירים, פקידי עזר, מזכירות וכו'. הזהרתי לפני צאת החוק הזה שיט לדאוג תחילה לתקציב לפני שמקבלים חוק, ולא להוציא חוק מפלי שיהיה אפשרות להפעילו. כאשר שאלו אותי, אמרתי כי האגרות יכסו את רוב ההוצאות. כיום אני יכול להבטיח כי האגרות שנקבעו יכסו את ההוצאות, וגם יהיה נרוח מסויימים. אגרה שנקבעה היא כיום: עבור הגשת תביעה לסכר-דירה - 10 ל"י, עבור בית-עסק - 15 ל"י. לפי האומדן שלי תכסינה האגרות את ההוצאות ואף תישאר הכנסה למדינה. פניתי בענין זה פעמים רבות לאוצר ולטוסדות הטוסטכים, גולם עד היום לא קיבלתי את התקציב הדרוש. אני חושש להגיד כי אם לא אקבל את התקציב, אודיע באופן פומבי שמשרד המשפטים אינו יכול לקיים את חוק בתי-דין לשכירות. כדי להסתיק במקצת את הסרירות הקיימת בקרב הקהל, החלטנו לקחת בינתיים מבין השופטים הרגילים שופטים אחדים שיטבנו ופשמעו את המשפטים שכבר הוגשו בטוח זה, והוגשו כבר מאות. אנשים טוענים: מה תועלת בהגשת מספט אם אין בתי-דין שיטטעו אותם? אני טעריך שלאחר הקמת בתי-המשפט, בחודש או חדשיים הראשונים יכנסו לפחות 10 אלפים תביעות, מצד שני הצדדים. השופטים הרגילים גם כתבו תזכיר לפני כמה ימים לשר המשפטים בענין זה, והם טבינים שלא יוכלו להביא את התועלת הדרושה. צריך יהיה להקים בית-משפט קבוע שיעסוק אך ורק במשפטים האלה.

בשנת 1953 יצא חוק השופטים, אשר לפיו השופט הוא בלתי תלוי. נתמנו תשעה חברי ועדה למיבוי שופטים. בראש הוועדה עומד שר המשפטים. מיום צאת החוק נתמנו לפי החוק ארבעה שופטים לבית-המשפט העליון, ורק לפני ימים מספר נתמנו שלושה שופטים לבית-המשפט המחוזי. שלושה מהם הועלו מבית-המשפט השלום.

מלים אחדות בקשר לשופטים עצמם. כפי שצינתי שופטינו עמוסים בעבודה ופמלאים את תפקידם במסירות ויעילות. השופטים רכשו את אמנו של הציבור כולו, שהסמאל הקיצוני עד היסין הקיצוני. כולם נותנים אטון טלא בצדק הנעטה בבית-המשפט. ואנו יכולים להתפאר בפסקי-הדין היפים והמעטיקים הניתנים על-ידי שופטינו. לו היו מתרגמים את פסקי-הדין האלה לשפה לועזית, היינו טריטים את קרנה של טדינתנו בעיני הגויים ובעיני העולם התרבותי. טדינתנו זכאית להתפאר בטופטיה ובמשפטים הצדקים שכל אזרח וכל הגר בתוכה יכול להסיג בבתי-המשפט שלה. עלינו לטמוד על בתי-המשפט שלנו כעל דבר יקר.

ג. בר-יהודה:

העירותה כי אחד הדברים הטעכבים את המהלך המהיר של הסיפוט הוא חוסר פרקליטים. בעוד שכל שופט הוא עובד עצמאי ואחראי יחיד על כל מה שהוא עושה, הרי בפרקליטות ישנו סנגורון, וישנם כאלה אשר מוכרחים לטמוד על הכרעתם העצמית, וכאלה הטכינים את החוסר. אלה טמכינים את החוסר יכו לים להיות גם אנשים צעירים יותר. אני רוצה לטאול אם המחסור בכוח-האדם הוא

י. בר-יהודה:

באותו חלק אשר בלעדיו גם תוספת בטנגנון אינה עוזרת, או שגם הסתחילים מינם הולכים לתפקיד זה, ומה היא הסיבה לכך, טחוף למסכורת.

אני מבין שמי שכבר עכשיו בתפקיד של נסיא תורן, לא יורידו אותו לדרגת שופט רגיל. אני גם מבין שהמספר הגדול כל כך של נסיאים תורניים, למשל, בירושלים, שלושה מתוך ששה, בא גם כדי לתת פיצוי כספי. האם התוספת הזאת של נסיאים תורניים אינה אוכלת אפטרות של הוספת שופט, מבחינה תקציבית? האם לא מוטב מבחינה זו להוסיף שופט?

בנוגע לשופט המיוחד לענייני בוער, האם אחרי שהוא מוציא פסק-דין יש איזו שהיא דרך או איזה שהוא נוהג שהוא ימשיך להתעניין מה קורה? יתכן שנוהג כזה צריך להיות לגבי כולל, אבל לגבי בוער יש לדבר הזה חשיבות מיוחדת.

מ"ט היו"ר ד. בר-רב-האי:

נדמה לי שהיחס בין שופטי שלום ובין שופטי בית-המשפט המחוזי אינו טבעי. לפי המספרים שנמסרו ישנם 34 שופטים בבית-המשפט המחוזי ו-46 שופטי שלום. בטבת ראשון זה יחס כסונה. יחד עם זאת מבחננו שומעים כי בבית-המשפט המחוזי יש פיגור ויש צורך לטנות שופטים בוספים, זאת אומרת שהיחס הזה עוד ישתנה. במקרה שיתוקן החוק ותגדל סמכותם של בתי-משפט השלום, האם אין מנהל בתי-המשפט רואה אפטרות של הקטנה ביכרת בהיקף עבודת בתי-המשפט המחוזיים? נדמה לי שאז יהיה צורך להגדיל את מספר שופטי בית-משפט השלום, אבל דוקא בבתי-המשפט המחוזיים לא יהיה צורך בהגדלת מספר השופטים.

ד. טרי:

מהי הסיבה של המחסור בפרקליטים? תקציבית או מחסור באנשים? מדוע אי-אפשר להפנות חלק מעורכי-הדין המציעים עצמם כשופטי שלום לפרקליטות, ואני יודע שמספרם של עורכי-הדין האלה הוא גדול מאוד.

מאחר שהנסיון הקצר של המדינה בטינוי והעסקת שופטות הצדיק את יצמו, אני רוצה לשאול האם אין סר המשפטים חוטב לזמטיך בכך, במיוחד בהזדמנות זו שעומדים בפני טינוי מספר גדול, בעיקר של שופטי שלום.

מ"ט היו"ר ד. בר-רב-האי:

אני יכול להגיד בשם ועדת המינויים שבוחרים את המועמדים לפי כושרם, ואין בשטח זה כל קיפוח.

י. בר-יהודה:

מבחינת העובדות, ולא מבחינת טעויות של תקנות, האם יש איזו שהיא הכוונה של מיני העבודה הניתנים לשופטות?

ה' אייזנברג:

בענין חוסר פרקליטים, אמנם זה ענין של המנהל הכללי של משרד המשפטים, אבל חקא מסוים שזה לא נמצא במסכותי, אני רוצה להביע את דעתי. יש לנו מחסור בפרקליטים, והסיבה היא המסכורת הנטונה שמסלטים לפרקליטים. לדעתי זוהי הסיבה העיקרית, ואולי היחידה. פרקליטי המדינה מקבלים כיום מסכורת קטנה, אולי גם זעומה. לא יתכן שפרקליט המדינה יקבל מסכורת פחותה משופט שלום. לא בהזדמנות אחת הביע את דעתו בענין זה מ"ט נסיא בית-המשפט העליון סר אולסן. אמרתי בהזדמנות רבות שיש להעלות את מסכורתיהם של הפרקליטים. אם לא יעשו זאת, לא יוכל משרד המשפטים לרכוש אנשים בעלי יכולת עבודה לתפקיד זה. לא רק שאינם באים אנשים בעלי עמדה ובעלי כושר עבודה, אלא שגם אלה שיסגרו עוזבים את הסירות, כי אינם יכולים לעמוד בנסיון. יש לנו עכשיו פרקליטים

ה' אייזנברג:

שאינם עומדים על הגובה ששתי סיבות: נכנסו לעבודה פרקליטים כאלה בהתאם למשכורת הניתנת, וגם מפני שהפרקליטים שיטנם אינם מספיקים להתכונן די הצורך למשפטים. הפרקליטים עמוסים עבודה. לא יתכן שפרקליט יופיע יום יום בפני בית-המשפט במשפטים גדולים ורציביים, משפטים שהמדינה מעונינת בהם, ויצטרך להתכונן למשפטים האלה בלי לה. המדינה מפסידה סכך כסף, מפני שהפרקליטים אינם יכולים לעמוד על הגובה ולהביא לבית-המשפט את כל החומר הדרוש. זאת איננה רק דעתי, אלא גם דעתם של שופטי בית-המשפט העליון ושופטי בית-המשפט המחוזי. יש לתקן את הטוב הזה בהקדם, על-מנת שמשדר המשפטים יוכל להעסיק פרקליטים טובים, יודעי חוק. על-ידי כך בעלה גם את קרבנו של בית-המשפט. כיון שישנם עורכי-דין טובים מאוד, וצריך להעמיד בגדם מצד הפרקליטות כוחות מעולים.

בענין המתמחים. אנחנו מעסיקים בנתי-

המשפט מתמחים שהפקולטה למשפטים. עד כה העסיקו בנתי המשפט ארבעים מתמחים בכל בתי-המשפט בארץ. אבל לרגלי הקיצוצים בתקציב נהיה נאלצים להקטין את מספר המתמחים, ובמקום 40 נוכל להעסיק רק 29. משרד המשפטים יוכל להעסיק 21. המתמחים הביאו תועלת רבה מאוד לבתי-המשפט. הם עובדים על-ידי השופטים, עוזרים לשופטים במטענות אסמכתות והכנת העובדות וגם בהכנת טיוטת פסקי-הדין וההחלטות. המתמחים, בעיקר אלה שגטרו כאן את הפקולטה למשפטים, עומדים על הגובה, הם בעלי כשרונות, ויש להם טען משפט חשוב מאוד. אני רואה במתמחים האלה את האלטנט הטוב ביותר של הפקידות הגבוהה במדינה, ובפרוצת הזמן הם יהיו גם שופטים טובים או אורכי-דין טובים. יש ביניהם מצטיינים מס, אם אפשר להגיד, עד לגבול של גאונות. אמנם אלה שמחו "ל אינם עומדים על הגובה כמו אלה שגטרו בארץ, אבל אין להאשים: זה בגלל הספה, וטפני שהחוק אינו מוכר להם.

נכון שצרכו שלים יש שני שופטים תורניים

ביחס למספר כל כך קטן של שופטים בבית-המשפט המחוזי. אבל הסיבה לכך היא סקרית: היינו צריכים להעביר לירושלים שופט מחוזי בתור תוספת כוח לבית-המשפט המחוזי, והשופט המחוזי היחידי מתל-אביב שהסכים לעבור היה נשיא תורן. חשבנו שמוטב להעביר אותו לירושלים מאשר שלא להעביר שום שופט.

בנוגע לשופט לנוער, גם אחרי שתן פסק-

הדין השופט לנוער מתעניין בעבריינים. הוא שולח את העבריינים הצעירים לבתי-חינוך, והוא מתעניין בגורלם. יש לנו שופט לנוער מוצלח מאוד, מפור סאוד לעבודה הזאת. יש לו נטיה נפשית לעבריינים, זהו השופט דוד רייפין. הוא איבנו עורך-דין, אבל הוא מתמסר באופן מיוחד לתפקידו זה, והוא עושה עבודה רצינית וחשובה מאוד, ויודע את תפקידו. (י. בר-יהודה: האם יש אפשרות לבקר בבית-משפט זה בעזרתך?) ברצון רב הייתי מוזמין אתכם שתראו את בית-המשפט לנוער בסעה שהוא שומע משפטים, וכמו-כן הייתי מציע לכם לבקר במוסדות אשר אליהם שולחים את העבריינים. אני מוכן לסרת אתכם בענין זה.

את שופט השלום לנוער אנחנו שולחים

עכשיו לכינס בינלאומי שיהיה בבליה לעניני עבריינים צעירים. הוא יסע לסטן ירצה סם, ואני מסוכנע שהוא יתרום את תרומתו בטט מדינת ישראל. הקוטי במינוי מועמד נוסף לנוער, בסביל הצפון, הוא בכך שלפי חוק המשפטים אין לנו סעיף המאפשר למנות שופט שלום לנוער אם לא גמר את הפקולטה למשפטים אלא בית-ספר גבוה למשפטים בסביל הנוער. ואמנם יש לנו מועמדים רבים שגטרו בית-ספר באנגליה ועסקו בעבודה זו סם. קטה למצוא מבין עורכי-הדין אדם שתאים לתפקיד זה. מבין 70 בקשות שהוגשו מצאנו רק אחד בגיל של למעלה מ-50, שח א כיום מב בית-דין צבאי, ואנחנו חושבים עליו כמועמד מתאים לתפקיד זה. כל זמן שועדת המיניוריים לא תמנה אותו, אינני יכול להגיד בבטחה שהוא יאיש, אבל גם שופט הנוער הנוכחי חוטב שהוא יתאים לתפקיד.

ה' אייזנברג:

בנוגע לסופרות, יש לנו כיום שופטת
 מחוזית בחיפה, שופטת טובה מאוד,
 וינוגרדוב. רק לפני שנה העלנו אותה מסופטת שלום לסופטת מחוזית.
 בבית-משפט השלום בחיפה ישנה שופטת טובה מאוד, ועומדים לתת לה
 מינוי בתור שופטת שלום ראשית. יש לנו עוד שופטת שלום טובה, היא
 גב' סמיר, בתל-אביב. בין המועמדים יש לנו לפחות שתי מועמדות אשר
 ודאי שהיינו מקבלים אותן בקצון, שהן מוכשרות ומתאימות. ועדת
 המינויים ודאי תדון בכך, וההחלטה בידיה.

בנוגע ליחס המספרי בין שופטים מחוזיים

וסופטי שלום, נכון שבמבט ראשון זה קצת מסונה מספר שופטי השלום אינו
 גוזל בהרבה מספר השופטים המחוזיים. הדבר הזה קשור במסכות בת.
 המספט המחוזיים ומסכות בתי-משפט השלום. מסכות בית-משפט השלום היא היום
 עד 250 ל"י. שופט שלום רגיל יכול לשלוח למאסר עד שנתיים. שופט
 שלום רגיל יכול לשלוח למאסר עד שנה. רוב התביעות המגיעות לבתי-
 המשפט היום הן למעלה מ-250 ל"י, אפילו למאלה מאלף ל"י. לכן הולכים
 רוב המשפטים לבית-המשפט המחוזי. עומדים לשנות את החוק, ואני
 יודע על הצעה להגדיל את מסכות שופטי השלום עד 500 ל"י, ואפילו עד
 אלף ל"י ומאסר עד שלוש שנים. גם אם נגדיל את מסכות בתי-משפט השלום
 עד אלף ל"י, אני מסופק אם מספר המשפטים המופנים למי-ת-המשפט השלום
 יגדל. כיום המשפטים הם בעיקר על עקרונות אלפי לירות. יתכן שבגלל המצב
 הכלכלי הארץ יתרבו המשפטים המופנים לבית-משפט השלום, בגלל אי-תשלום
 סטרות, אי-תשלום דמי שכירות וכו'. אבל עד היום לא היתה הצדקה
 להגדיל במסלה ביכרת את מספר שופטי השלום.

ה' קוקיה:

אני רוצה להוסיף כמה מלים להערותיו של

השופט אייזנברג בקשר לאי-הצטרפותם של
 אנשי המקצוע לשיירות המשפטי של המשטלה. השאלה העיקרית היא שאלת
 המסכורת, שהיא נמוכה ביותר. בשנה שעברה הפסדנו כוחות מעולים
 רק מפני שהמסכורת שהמשטלה טילפה לא סיפקה את הצרכים המינימאליים
 של האנשים האלה. היום ישנן הכרזות למטרות גבוהות ביותר בשיירות
 המשפטיות: לסגן פרקליט הסדינה, גם לעוזר ראשי ליועץ המשפטי וכמה
 דרגות נמוכות יותר של פוקליטים, אבל לצערי הרב עד היום לא קיבלנו
 יותר כמובע בקשות, ורק אחת מהן היא מחוץ לשיירות המשפטיות. ועובדה היא
 שהפרקליטות היא החלק המעניין ביותר בשיירות המשפטיות, החלק החי ביותר,
 המספק ביותר, ובכל זאת אין אנשים מבינים את מועמדותם. להיפך, יש
 עכשיו ירידה מהשיירות. אנשים הנמצאים בשיירות מבקשים להיות שופטים.
 הרבה מאוד מהבקשות שהוגשו על-ידי מועמדים להיות שופטים הן סביב
 אנשי הפרקליטות, הרוצים בדרך זו להביא לשיפור בתנאי חייהם.
 ההפסד יהיה ניכר, מפני שיהיו שופטים, אבל לא יהיו פרקליטים שיטרתו
 אותם. האנשים המוכנים לקבל את העבודה הזאת הם רק אלה שקיבלו
 זה עתה את הרישיון, ואני חושש שמסדר המשפטים יהיה מתמחים. יוצא
 שאנשים מקבלים רישיון במסדר המשפטים ואחרי שלוש-ארבע שנים עוזבים
 את המסדר ועוזבים למטרדים פרטיים על-מנת לקבל מסכורת יותר גדולה.
 גם אני רואה במתמחים כרעה גדולה למסדר המשפטים, אבל בתנאי
 שאנשים אלו, לאחר שקיבלו את האמון, ימשיכו לשרת במסדר המשפטים.
 אבל פנסיון השנה שעברה אני יודע שאין זה כך: ארבעה חמישה מתמחים,
 לאחר שסיימו את תקופת ההתמחות, הצטרפו לעורכי-דין פרטיים.
 עורכי-הדין רואים אותם בבתי-המשפט, מתרשמים מהם, ומציעים להם
 עבודה. סבין הבחורים המוכשרים שעזבו אותנו בשנה העברה היה בחור
 אחד שעורך-דין הציע לו מסכורת יותר גבוהה מזו של היועץ המשפטי
 של המשטלה. אדם צריך להיות מברזל כדי שלא להיות מושפע מהצעות
 כאלה. זוהי המינה העיקרית לכך שעוזבים אותנו.

אם לא יהיה שיפור ניכר בטוח זה, אנחנו
 עלולים לעמוד בפני גרוע, ואני אומר זאת על כל השרות המשפטי.

ד. בר-רב-הצי:

האם אתה יכול לאמר מה הוא מספר
 הפרקליטים בירוסלים ובחיפה, ובכמה

הוא צריך לגדול?

ה' קוקיה:

יש עכשיו, למשל, מטרה פגועה של סגן פרקליט המחוז בחיפה. כבר חודש שאני מחפש מועמד, וזו מטרה בדרגה ד' של המשפטים, ואינני יכול לכצוא מועמד מתאים.

היום בפרקליטות המחוז מתל-אביב ישנם 17 פרקליטים. אמנם פרט למטרה שהזכרתי המקומות תפוסים, אבל לדעתי נסיונם של האנשים הטכניים היום בתפקיד זה אינו מספיק כדי לעמוד בגד בקיאות ובסיון של עורדי-הדין שבגדם הם צריכים לטעון ולהגן על האינטרסים של המדינה. אין בכוחנו לשלוח אנשים מתאימים. אין לנו אפשרות להביא לסירות המשפטי כוחות מעולים, מפני שאין לנו מה להציע. שעות העבודה של הפרקליטים הן למעלה מכוח אדם. האנשים כופיעים ארבע פעמים בבת-המשפט, והדבר דורש הכנה. הלחץ הזה מחייב הקטנת הרמה הטקצועית. איננו יכולים לעמוד בזה. לדעתי, המאבטיסום של פרקליט להופיע בבית-המשפט הוא שלוש פעמים בשבוע.

אותן הבעיות ישנן בנוגע ליועצים המשפטיים, מחלקת היעוץ ומחלקת החקיקה במשרד המשפטים. יש בטיה לעזוב אותנו. אני מקווה שהדבר יוסדר ובוכל להציע מסכורת מתאימה לאנשים שבחוץ, כדי להכניס כוחות מתאימים לסירות שלנו.

ט"ט היו"ר ד. בר-רב-האי:

קיבלנו תמונה טלאי על הבעיה בבת-המשפט, ואנחנו טודים למנהל בתי-המשפט בר אייזנברג ולמר קוקיה, שסיפקו לנו את האינפורמציה הסענינת.

י. בר-יהודה:

אני מציע למסור ליו"ר הוועדה מר אונא את הטיפול בביקור בבית-הדין לנוער.

ההצעה בתקבלה.

הסופט אייזנברג:

הייתי מציע לחברי הוועדה לבקר בכלל בבת-המשפט במדינה וגם בבית-המשפט לנוער, כדי לעמוד על עבודת בתי-המשפט.

הישיבה נבעלה בשעה 10.45.